

24.11.2003

1237/531/2003

Vähemmistövaltuutettu
PL 34
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite
Ref.
Ref.
Asia
Ärende
Subject

Tulkintapyyntöne 2087/65/2003

TELERYITYSTEN ULKOMAALAISILLE ASETTAMAT VAKUUSMAKSUT LIITTYMÄSOPIMUSTEN SOLMIMISEN EHTONA

Olette pyytänyt Viestintäviraston tulkintaa siitä, onko teleyritysten ulkomaalaiselta liittymäsopimuksen tekemisen edellytyksenä vaatima vakuusmaksu viestintämarkkinalain mukainen tapauksessa, jossa henkilöllä ei ole maksuhäiriöitä, vaan vakuusmaksun asettaminen perustuu tulkinnaan, että ulkomaalaisen asumisaika Suomessa ei ole riittävä luottotietojen tarkistamiseen.

Kirjeenne mukaan teleyritykset perustavat käytäntönsä siihen, että luottotietoja ei voida selvittää Suomen Asiakastieto Oy:n rekisteristä, jos asumisaikaa ei ole riittävästi. Myös teleyritysten tulkinta riittävästä asumisajasta vaihtelee. Saamienne tietojen mukaan esimerkiksi Radiolinjan vakuusmaksu asetetaan kansalaisuudesta riippumatta henkilölle, jolla ei ole ollut pysyvää osoitetta Suomessa viimeisen kolmen vuoden aikana. Cubio Communication asettaa saamienne tietojen mukaan vakuusmaksun, jos ulkomaalainen on asunut Suomessa alle kaksi vuotta. TikkaCom asettaa saamienne tietojen mukaan vakuusmaksun henkilölle, jolla ei ole pysyvää oleskelulupaa Suomessa.

Kirjeenne mukaan maksuhäiriöiden rekisteröityminen Suomen Asiakastieto Oy:n luottotietorekisteriin edellyttää, että henkilöllä on suomalainen henkilötunnus. Maksuhäiriömerkinnän rekisteröityminen kestää keskimäärin puoli vuotta siitä, kun saatava on erääntynyt maksettavaksi. Kotikuntalain (201/1994) mukaan maahan muuttaneella on kotikunta Suomessa, jos hän asuu Suomessa ja hänellä on tarkoitus jäädä asumaan Suomeen vakituisesti. Lisäksi hänellä on oltava vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava lupa, jos häneltä sellaista vaaditaan. Kun ulkomaalaisella katsotaan oleva kotikuntalain mukainen kotikunta Suomessa, hänen merkitään väestötietojärjestelmään. Tässä yhteydessä maistraatti antaa henkilölle henkilötunnuksen.

Mielestänne lain tarkoittaman ja teleyritysten vakuusmaksukäytännön välillä on ulkomaalaisten osalta tulkinnan selkeyttämisen tarve. Ulkomaalaisen lyhyt asumisaika Suomessa ennen liittymäsopimuksen tekemistä ei mielestänne ennakoiki maksukyvyttömyyttä eikä ulkomaalaisuuden perus-

teella muutenkaan pitäisi olla perusteltua epäillä sopimuksen mukaisten maksujen jäävän maksamatta.

Viestintäviraston lausunto

Kuluttajalta vaadittavasta ennakkomaksusta, vakuudesta ja saldorajoituksesta säädetään viestintämarkkinalain (393/2003) 61 §:ssä seuraavasti:

61 §

Kuluttajalta vaadittava ennakkomaksu, vakuus ja saldorajoitus

Teleyrityksellä on oikeus vaatia kuluttajalta kohtuullinen ennakkomaksu tai vakuus puhelinverkon liittämäsopimuksen maksuista vain, jos siihen on ennakoitavissa olevasta maksukyvyttömyydestä tai muusta siihen verrattavasta seikasta johtuva erityinen syy.

Teleyrityksellä on 1 momentissa tarkoitetun erityisen syyn vuoksi oikeus asettaa ennakkomaksun tai vakuuden lisäksi liittämäsopimuksen edellytykseksi kohtuullinen saldorajoitus.

Hallituksen esityksen (112/2002) 61 §:ää koskevien perusteluiden mukaan säännöstä ensinnäkin sovelletaan vain kuluttajiin. Se ei näin ollen rajoita teleyritysten oikeutta vaatia vakuutta muilta käyttäjiltä. Teleyritykselle säädetty oikeus ennakkomaksun tai vakuuden vaatimiseen perustuu teleyrityksen aseman suojaamiseen velkojana. Säännöksen tarkoituksena on suojata kuluttajaa teleyrityksen perusteettomilta vakuus- ja ennakkomaksuvaatimuksilta ja siksi teleyritys ei saa vaatia kuluttajalta vakuutta ilman 61 §:ssä säädettyjä edellytyksiä. Teleyritys ja kuluttaja voivat hallituksen esityksen mukaan sopia vakuudesta ja ennakkomaksusta haluamallaan tavalla, jos kuluttaja katsoo järjestelyn oma etunsa mukaiseksi ja tämän vuoksi suostuu sopimukseen.

Säännöksen soveltaminen edellyttää hallituksen esityksen mukaan muun ohessa kuluttajan tulevan todennäköisen maksukyvyyn arviointia. Teleyrityksen on voitava perustaa arvionsa kaavamaisesti ja objektiivisiin seikkoihin. Kuluttajan maksukyvyttömyyttä ennakoitavasti tyypillisesti maksuhäiriömerkintä. Myös konkurssi tai tieto epäonnistuneesta ulosmittausyrityksestä voi olla säännöksessä tarkoitettu maksukyvyttömyyttä ennakoiva erityinen syy. Säännöksessä tarkoitettu muu erityinen syy voi hallituksen esityksen mukaan olla esimerkiksi ennakoitavissa oleva kuluttajan maksuhaluttomuus tai muu sellainen syy, jonka perusteella teleyrityksellä on perusteltu syy epäillä sopimuksen mukaisten maksujen jäävän maksamatta.

Viestintävirasto on tulkintakäytännössään katsonut, että teleyritys voi viestintämarkkinalain 61 §:n nojalla vaatia ennakkomaksua tai vakuutta kuluttajalta myös siinä tapauksessa, että se ei pysty luotettavalla tavalla varmistamaan sopimusta tekevän henkilön maksukyvyistä. Käytännössä tämä voi johtua paitsi henkilötunnuksen puuttumisesta tai siitä, että luotettavaa maksuhistoriaa ei ole ehtinyt syntyä Suomessa asumisen aikana, myös esimerkiksi kuluttajan kieltäytymisestä luovuttaa henkilötunnuksiaan teleyritykselle. Ennakkomaksun tai vakuuden vaatimisen perusteina on Viestintäviraston käsityksen mukaan syrjimätön.

Viestintävirasto toteaa myös, että ennakkomaksun tai vakuuden vaatiminen viestintämarkkinalain 61 §:n nojalla on teleyrityksen oikeus, ei velvollisuus. Teleyritys voi näin ollen harkintansa mukaan tehdä sopimuksen kuluttajan kanssa ilman ennakkomaksua tai vakuutta, vaikka sen vaati-

miselle olisi laissa säädetyt edellytykset. Useat matkaviestinverkossa toimivat teleyritykset tarjoavat perinteisen luottosopimukseen perustuvan liittymäsopimuksen vaihtoehtona myös ns. pre paid -liittymää, jonka avaamiseen vakuutta ei vaadita.

Johtaja Tapani Rantanen

Lakimies Sanna Hughes